

EMMA
CHAPMAN

DE
PERFECTE
VROUW



I

Vandaag rook ik, vreemd genoeg.

Dat wist ik niet van mezelf. Voor zover ik me herinner heb ik nog nooit eerder gerookt.

Het voelt onnatuurlijk, ongepast, voor een vrouw van mijn leeftijd, een echtgenote, een moeder met een volwassen zoon, om midden op de dag met een sigaret tussen haar vingers te zitten. Hector heeft een hekel aan roken. Hij hoest altijd heel nadrukkelijk als we op straat achter iemand lopen die rookt, en ik stel me voor hoe zijn stembanden tegen elkaar wrijven, vochtig en roze als kippenvlees.

Ik wrijf over het witte wijzerplaatje van mijn horloge. Kwart over twaalf. Rond deze tijd ben ik meestal in de keuken met iets bezig. Ik moet het eten voor vanavond klaarmaken; het receptenboek staat op de standaard die Hector bij wijze van vervroegd huwelijks geschenk voor me gekocht heeft. Ik moet brood maken: de ingrediënten in een grote kom mengen, ze op het koude houten werkblad kneden, kijken hoe het in de oven rijst. Hector heeft 's ochtends graag vers brood. *Uw huis moet een vredig en ordelijk oord zijn.*

De rook smaakt naar aarde, naar de lucht onder de grond. Hij gaat gemakkelijk heen en weer tussen mijn mond en mijn provisorische asbak: een antieke suikerpot, die ik van Hectors moeder heb gekregen. De angst om betrapt te worden is als een vertrouwd duisternis; die adem ik samen met de rook in.

Ik vond het pakje sigaretten vanochtend in mijn tas, onder mijn

portemonnee. Het was een vreemde gewaarwording, alsof het mijn tas bij nader inzien toch niet was. Er waren een paar sigaretten uit. Ik vraag me af of ik die soms opgerookt heb. Ik zie mezelf voor de winkel in het dorp staan en een sigaret opsteken. Een bespottelijke gedachte. Ik ben ergens bang dat ik het niet zeker weet. Ik weet wat Hector zou zeggen: dat ik te weinig omhanden heb, dat ik mezelf bezig moet houden. Dat ik mijn medicijnen moet nemen. Legenestsyndroom, zegt hij tegen zijn vrienden in het café, tegen zijn moeder. Hij heeft altijd al gezegd dat ik een levendige fantasie heb.

Buiten is een heldere wijde cirkel van licht. Hectors onderbroeken, overhemden en broeken bewegen stil in de wind. Ik houd de sigaret recht omhoog, met de gloeiende punt naar het plafond en zie dat mijn nagels roodomrand zijn. Er trekt een schaduw over de tafel. Ik zie een hand verschijnen; de vingers spreiden zich om de sigaret te pakken. Het is een kleine hand, met afgekloven nagels en met aan de wijsvinger een glimmende zilveren ring. Zonder er verder bij na te denken bied ik de sigaret aan, maar als ik weer kijk is de hand weg. De haartjes op mijn armen gaan overeind staan. Ik draai me snel om, met bonkend hart, maar er is verder niemand in de kamer.

Met bevende hand druk ik mijn sigaret uit tegen het fijne porselein, en ik loop naar de andere kant van de keuken. Ik vouw een stukje keukenpapier om de peuk en wikkel er een elastiek omheen in een poging de geur gevangen te houden. Toch stinkt hij nog naar verschaalde rook. Ik laat de suikerpot in het dampende water in de gootsteen vallen en verstop het pakje sigaretten in de theepot. Het papieren pakje leg ik buiten op de vensterbank bij de voordeur. Het is fris en koud buiten, net alsof ik mijn gezicht en borst in ijswater dompel. Ik gooi het later wel weg, als ik naar de markt ga.

Ik kijk weer op mijn horloge. Vijf voor half een. Ik zet het elke avond gelijk met de klok van het nieuws: het is belangrijk voor me om precies te weten hoe laat het is.

Ik sta bij de open voordeur op de verhoogde veranda en kijk naar het

landweggetje. Daarachter liggen de weidse groene velden, die tot aan de rand van het omhoogkomende dal lopen. Boven het duister van de bergen opent zich de strakblauwe lucht, en als ik omhoogkijk word ik duizelig.

De boom aan het eind van onze oprit verliest zijn bruin wordende bladeren; ze verzamelen zich heerlijk rond de stam. Ik verlang ernaar ze onder mijn schoenen te horen knisperen, om door het dal en door het donkere bos te rennen tot het brandt in mijn longen. De koude wind zou in mijn gezicht slaan en door mijn haar waaien; mijn voeten zouden de aarde omhoogschoppen. Ik zou niet van het pad af gaan.

Ik houd me vast aan de houten deur, maar ik zet geen stap naar buiten. Om één uur ga ik naar de markt. *Uw man hoort in de buitenwereld. Het huis is uw domein, en uw verantwoordelijkheid.*

Ik kijk weer op mijn horloge. Half een.

Achter de dichte voordeur is het stil in huis. Geen gepiep van de magnetron, geen autoportier dat buiten op de oprit wordt dichtgeslagen. De wasmachine schudt niet eens: ik zou vandaag niet genoeg bij elkaar weten te zoeken voor een was. Het enige geluid is mijn ademhaling, in en uit, in en uit. Het huis is tegenwoordig altijd leeg, op mij en soms Hector na.

Het zwakke middaglicht valt schuin over het beige tapijt en pikt stofjes op. Vanaf allerlei foto's aan de muren kijkt Kylan glimlachend neer. Zijn eerste schooldag, trots naast Hectors auto met zijn sokken opgetrokken en zijn nieuwe blazer over zijn arm. Met een skibril op, een roze gezicht en zijn lippen rubberachtig om iets scheefstaande tanden heen. Een paar foto's van hem als baby, met zijn haar onnatuurlijk omhooggekamd en diezelfde glimlach die veel tandvles ontbloot. Ik mis hem: de spanning in zijn huilende lichaam, zijn gespannen geschreeuw, en dat hij dan weer kalmeerde als hij merkte dat hij in mijn armen lag. Hij is het nu vergeten, maar zo heeft hij zich ooit gevoeld.

Er is maar één foto bij van Hector en mij samen: onze trouwfoto. We staan in de deuropening van de kerk, Hector kijkt recht in de camera en

ik kijk glimlachend naar hem op. Hij ziet eruit zoals een echtgenoot eruit hoort te zien: sterk, beschermend en tevreden. Als ik goed kijk, kan ik de paar grijze haren op zijn hoofd en de lijntjes rond zijn ogen zien. Mijn witte gezicht schrikt van het nieuwe licht buiten de kerk: ik was pas eenentwintig. Ik lijk wel een kind, mijn lichaam onmogelijk tener in de nauwsluitende trouwjurk. Ik zie er blij uit, maar ik kan me niet herinneren of ik dat ook was. Het is zo lang geleden dat er een doffe mist is neergedaald, en hoe ik mijn best ook doe, ik herinner me nog maar een paar details. De bijzonderheden over het runnen van een huishouden hebben die ruimte ingenomen en de oude momenten vervangen. Ik weet er een paar: Hectors ruwe hand die mij bij mijn bovenarm vastpakt als we door de donkere kerk naar het stralende vierkant daglicht toe lopen. En het gevoel dat alles te zien is: de ogen van de fotograaf op mijn gezicht; Hectors ouders die opzij staan toe te kijken.

Hectors moeder heeft alles georganiseerd: ze heeft graag dat alles goed gebeurt, en ze heeft met zo veel woorden gezegd dat ik te jong was om dat te begrijpen. Als huwelijkscadeau heb ik een boek van haar gekregen: *De perfecte vrouw*. Daarin zou alles staan wat ik moest weten, zei ze. Ik moet het nog ergens hebben – oud en beduimd. Ik heb het bladzijde voor bladzijde uit mijn hoofd geleerd.

De strik van mijn schort blijft achter de deurknop van de keuken steken en ik blijf staan om mezelf los te maken. Ik zie een veeg, helemaal beneden op een van de ruitjes. Toen Kylan klein was, zaten zijn vingerafdrukken overal, als spoken. Nu lijkt het wel alsof iemand met vieze handen ze over die hele onderste ruit heeft gehaald. Ik pak het schoonmaakmiddel uit het gootsteenkastje en vind het vreemd dat ik zoiets in het oog springends niet eerder heb gezien. Ik boen tot de ruit schoon is. *Als u glas, spiegels of zilver schoonmaakt, komt het aan op volharding. De vegen blijven zitten; ze willen niet verwijderd worden.*

Terwijl ik het ruitje schoonboen, doemt er een beeld op, als een zich ontwikkelende foto. Hector staat nerveus over me heen gebogen en zegt dat ik een vlek over het hoofd heb gezien, dat ik moet opschieten,

dat ik moet zorgen dat het huis spic en span is als zijn moeder komt. Voor we getrouwd waren, kwam ze altijd op zondag langs om het huis schoon te maken en voor de hele week maaltijden voor Hector te koken, die ze in tupperwaredozen in de koelkast zette. De eerste keer dat ik haar zou ontmoeten, stond Hector erop dat we het huis van onder tot boven schoonmaakten, en hoewel het mij onzin leek als zij het toch helemaal opnieuw zou doen, deed ik wat hij vroeg. Alles moest spic en span zijn, zei hij nog maar eens, want zelfs het kleinste vlekje zou haar niet ontgaan. Pas later, toen zijn moeder zachtjes afkeurende geluidjes maakte terwijl ze mijn werk corrigeerde, en Hector er met gebalde vuisten bij stond, begreep ik dat hij mij in een levenslange strijd tussen hen twee had betrokken.

Toen we de deurbel hoorden, deed hij mijn schort af en trok hij mijn rubberhandschoenen uit, en samen liepen we de gang in. Ik zie nog voor me hoe hij tegen me zei dat ik moest glimlachen, alsof het allemaal opnieuw gebeurt. Zoals ze me van top tot teen bekeek, mijn hand schudde en gespannen glimlachte. Ze vroeg waar ik vandaan kwam, waar ik op school gezeten had. Wilde ik kinderen? Hector antwoordde namens mij. Ik knikte alleen maar.

Ik hoor hun stemmen nu, door de keukendeur. Ik sta aan de andere kant, uit het zicht.

‘Ze is wel erg jong, Hector.’

‘Ze ziet er jonger uit dan ze is.’

‘Waar heb je haar ontmoet?’

‘We hebben elkaar leren kennen toen ik met vakantie was op het eiland.’

‘Woont ze hier in de buurt?’

‘Ze logeert voorlopig hier.’

Ze zoog scherp haar adem in. ‘Logeert ze hier? Voor hoe lang?’

Hector zuchtte. ‘Ik weet het niet, moeder,’ zei hij. ‘Haar ouders zijn onlangs overleden en ze wil niet alleen zijn.’

‘Nou, als je zeker van je zaak bent. Het lijkt me alleen een beetje snel

allemaal. Maar ja, jij wordt er ook niet jonger op.’ Stilte. ‘Ze is wel erg mager. Is ze ziek?’

‘Ze heeft een zware tijd achter de rug, met haar ouders. Het is een lief meisje.’ Er viel een stilte. ‘Ik ga met haar trouwen.’

Ik sta er nog met mijn hoofd tegen de dichte keukendeur. Mijn hart bonst. Die woorden lijken ergens vandaan gekomen te zijn waar ik nooit meer kom. Toch heb ik ze gehoord, luid en duidelijk, alsof ik ze op dat moment zelf hoorde. Ik raak het gevoel van iets op de verkeerde plaats maar niet kwijt.

Ik loop naar de hoge houten kast in de gang, waar ik mijn porseleinen poppen bewaar. Sinds we getrouwd zijn heeft Hector elk jaar een nieuwe voor me gekocht. Vijfentwintig poppen voor vijfentwintig jaar. Ik zorg dat er geen stof bij kan komen en doe het deurtje zo min mogelijk open, om ze goed te houden. Poppen met bruin, blond en rood haar, elk gezichtje op zijn eigen manier volmaakt. Mijn lievelingspop is een pop met blond haar, die trots midden in de rij zit, waar het licht mooi op haar volmaakte krullen en lichtgrijze ogen valt. Ik kijk nu waar ze zit en ben heel even in de war door wat ik zie. Ze kijkt de verkeerde kant op. Ik voel dat mijn keel zich dichtknijpt. Hector weet dat hij niet aan mijn poppen mag komen. Misschien vindt hij dit grappig.

Ik maak de kast open en trek mijn witte handschoenen aan. Ik pak haar eruit, kantel haar naar voren en naar achteren en kijk hoe haar ogen openschieten en weer dichtgaan. Ik ga met mijn vingers over haar lippen, die altijd iets van elkaar staan en altijd glimlachen.

Ik hoor iets aan de andere kant van de voordeur. Ik schrik en laat haar vallen. Ik kijk over mijn schouder en buk me met bonzend hart om haar op te rapen. Ze is op haar hoofd terechtgekomen, maar ze is niet beschadigd, zo te zien. Ik hoor weer iets bij de voordeur, en mijn hoofd tolt, alsof ik zojuist gevallen ben. Ik zet haar weer in de kast, loop snel naar de keuken en doe de deur achter me dicht. Ik trek een mes uit het afdruiprek en wacht.

De voordeur gaat krakend open en dan dicht. Voetstappen bewegen zich langzaam de gang door. Ik laat mijn adem ontsnappen.

Ik doe mijn ogen open. Het is Hector. Hij staat aan de andere kant van de keukendeur en kijkt door het glas naar me.

We kijken door de dikke ruitjes naar elkaar: we glimlachen niet. Onderaan zie ik zijn bruinleren brogues, de veters geknoopt. In het midden zijn ribbroek, stijf geperst, zijn handen in zijn zakken. Bovenaan kijken zijn rustige blauwe ogen me aan, zijn mond in een rustige lijn, iets omhoog gebogen bij de hoeken; zijn grijzende haar ternauwernood gekamd. Hij heeft diepe plooiën in de huid van zijn wangen.

Hij ziet: pantoffels, de achterkant van mijn gewone zwarte broek. Het keurige rode schort; een lichtroze kasjmieren trui; het mes dat langs mijn lichaam glinstert. Mijn make-uploze gezicht, dat in het felle daglicht ongetwijfeld ernstig staat. Mijn haar in een keurige saaie knot opgestoken, donkerblond met hier en daar al wat grijs. *Voor hij thuis komt, ververst u uw make-up; doe een lint in uw haar.*

Ik waag een glimlach, en als hij terugglimlacht, bewegen de lijntjes rond zijn ogen. Nu hij thuis is, voel ik me beter, en bijna stom dat ik mezelf daarnet zo bang heb laten maken, dat ik gedacht heb dat er iemand wilde inbreken.

Ik draai me om en laat het mes onder het wateroppervlak in de gootsteen glijden. Hector doet de deur open.

‘Hallo,’ zegt hij.

Ik kijk op de keukenklok. Vijf over half een.

‘Wat ben je vroeg,’ zeg ik.

Hector knikte. ‘Ik had vanmiddag geen lessen,’ zegt hij.

Ik moet van hem wegstijgen, naar het water. Ik begin het mes af te wassen. Als ik het op het afdruiprek leg, glijdt het sop van het glimmende metaal.

Hector staat er nog en kijkt naar me.

‘Hoe was je dag?’ vraag ik.

‘Het ruikt hier naar rook,’ zegt hij.

‘Ik heb toast laten aanbranden,’ zeg ik, terwijl ik mijn handen onder water hou. ‘Heb jij aan mijn poppen gezeten?’

‘Hoe bedoel je?’ Zijn stem klinkt langzaam, op zijn hoede.

‘Mijn poppen. Iemand heeft ze verzet.’

Hij komt naar me toe; ik blijf staan. Hij brengt zijn hand omhoog en ik voel de warmte van zijn handpalm tegen mijn voorhoofd, droog en papierachtig.

‘Voel je je wel goed?’ vraagt hij.

‘Prima,’ zeg ik, en ik doe mijn ogen open.

‘Niet meer misselijk?’

‘Nee,’ zeg ik.

‘Heb je je pillen genomen?’

Ik schud mijn hoofd.

Hector doet het kastje boven de gootsteen open. Ik hoor het flesje rammelen.

‘Mond open,’ zegt hij.

Ik laat mijn kaak verslappen. De roze pil beweegt door mijn gezichtsveld, en als ik hem op mijn tong voel, slik ik. Hij gebaart, en ik doe mijn mond weer open.

Hij controleert. ‘Goed zo,’ zegt hij, en hij legt zijn hand onder in mijn nek. ‘Ik ga even douchen.’ Hij draait zich om en loopt de keuken uit.

Ik pak het mes uit het afdruiptrek en begin het opnieuw af te wassen.

Als ik hem de trap op hoor lopen, kijk ik niet op. Zodra ik zeker weet dat hij weg is, laat ik mijn benen slap worden en zak ik weer tegen het aanrecht. Met een hand voor mijn mond werk ik het pilletje naar buiten en laat het in een gat tussen de plint en de vloer vallen. Het is voor zover ik me kan heugen al heel lang geleden dat ik er voor het laatst echt een heb doorgeslikt.

Ik heb het niet tegen Hector gezegd. Dan wil hij erover praten, me eraan herinneren hoe ik word als ik ze niet slik. Ik krijg hoofdpijn van de gedachte alleen al, en ik leg mijn handen tegen mijn slapen, wrijf erover en duw de pijn weg.

De vorige keer dat ik gestopt ben met mijn pillen slikken, moet Kylan een jaar of elf, twaalf geweest zijn. Hij nam sinds kort aan het eind van het weggetje de bus, samen met Vara, zijn vriendin van de boerderij. Ik kwam tot de ontdekking dat ik, nu hij vaker weg was, op de middelbare school met alle extra naschoolse activiteiten, in huis minder te doen had. Toen hij jonger was, had ik het zo druk dat ik amper tijd had om na te denken: hij was er altijd, had me nodig. Maar nu hoefde ik alleen maar te wassen, te strijken en eten voor hem te koken. Ik had al tijd gehad om stapels maaltijden te maken, die in de vriezer lagen te wachten. Ik begon te zoeken naar de schaduw van het stof dat op de dingen viel.

Maar het was niet alleen dat ik minder te doen had en dat het in huis zo stil was. Ik voelde dat hij me ontglipte. 's Avonds haalde ik hem op van de bus en als we dan naar huis liepen vroeg ik hem van alles, maar hij wilde steeds minder praten. Hij hield meer voor zichzelf, en ik miste de vorm van zijn kinderlichaam dat naar mij graaide. Op een dag zei Kylan dat ik hem niet meer van de bushalte hoefde op te halen. Ik zei dat ik dat juist graag wilde, maar hij hield vol dat hij best alleen het weggetje over kon lopen. Hector zei dat het normaal was, dat hij groter werd. Maar hij had makkelijk praten: Kylan was tegenover hem spraakzamer geworden.

Dus stopte ik met mijn pillen te slikken, omdat ik wilde dat er iets gebeurde. Ik denk dat ik wilde dat hij weer oog voor me had. Ik was bijna blij met de vermoeidheid die ermee gepaard ging, met de zware duisternis die ik me vaag herinnerde en die me weer overal begon te achtervolgen. Dan was ik in de keuken met iets bezig en voor ik het wist stond ik buiten op de veranda verdoofd naar de horizon te kijken. Als Kylan thuiskwam van school, trof hij me daar aan. Het eten was nooit klaar en zijn bed niet opgemaakt. Soms moest ik huilen zonder te begrijpen waarom, en ik kon er niet mee ophouden, zelfs niet met Kylans warme lichaam tegen het mijne, met zijn haar tegen mijn neus. Ik weet nog dat ik hem stevig vasthield, in zijn oor fluisterde en wachtte tot het voorbij was.